

GAZİANTEP SANAYİ ODASI YEŞİL AJANDA

Mayıs 2024

KÖŞE YAZISI

Prof. Dr. Ece Ümmü DEVECİ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

TÜRKİYE'DE SANAYİDE YEŞİL DÖNÜŞÜM

Yeşil dönüşüm, sanayi faaliyetlerinin çevresel etkilerini azaltmayı ve sürdürülebilir bir ekonomiye geçişi hedefleyen bir süreçtir. Bu dönüşüm, enerji verimliliğinin artırılması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, atık yönetiminin iyileştirilmesi ve çevre dostu teknolojilerin entegrasyonunu içerir. Amaç, ekonomik büyümeyi çevresel sürdürülebilirlikle dengelemektir.

Son yıllarda küresel iklim değişikliği ve endüstriyel üretime bağlı olarak çevresel sorunların artmasıyla birlikte, yeşil dönüşüm kavramı sanayi sektöründe önemli bir gündem maddesi haline gelmiştir. Türkiye de bu küresel eğilimin bir parçası olmak ve endüstriyel rekabeti kaybetmemek adına sanayide yeşil dönüşümü hızlandırmak ve sürdürülebilir bir üretim modeli oluşturmak için çeşitli projeler geliştirilmektedir.

Türkiye'nin Paris İklim Anlaşması'na taraf olarak 2053 yılına kadar net sıfır emisyon hedefi 11 Ekim 2021 tarihinde resmen kabul edildi. Bu hedef doğrultusunda, sanayi sektöründe enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji yatırımlarına yönelik teşvikler artırılmıştır. Bu teşvikler hangi gerekçeler ile ortaya çıktı diye düşünebiliriz. Bunların başında endüstriyel üretimden kaynaklı çevresel etkiler gelmektedir.

Sanayi faaliyetleri genel olarak yüksek miktarda sera gazı emisyonuna ve çevre kirliliğine yol açmaktadır. Yeşil dönüşüm ise uygulanacak teknolojilerle başlangıçta yüksek maliyetler gerektirirken uzun vadede sağlanan tasarruflar ve teşvikler ile maliyetler dengelenir çevresel etkiler azaltılarak daha sürdürülebilir bir gelecek sağlar. Diğer bir etki ise enerji bağımlılığıdır. Yenilenebilir enerji kaynaklarının tercih edilmesi bir yandan kurumsal karbon ayak izini azaltırken bir yandan enerji piyasasında yer edinerek ekonomik istikrarı da artırabilir.

Diğer bir yandan yeşil dönüşüm ile kurumsal olarak üretimler gözden geçirilirken Avrupa Yeşil Mutabakatına bağlı olarak yol haritasının nasıl olması gerektiği tartışması devam etmektedir. Çünkü AB'nin Yeşil Mutabakat hedefleri, Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı ile rekabet gücünü koruması için sanayide yeşil dönüşümü zorunlu kılmaktadır. Yol haritasını belirlerken 2026'ya kadar endüstrilerin yeşil dönüşümde geç kalmamak adına hazırlıklarını tamamlamış olması gerekmektedir. Özellikle üretimlerinde ihracat yapan endüstriler belli zaman aralıklarıyla çeşitli raporlar hazırlamakta ve doğrulamaktadır. İhracatlarında sınırlamalara maruz kalmamak adına alanında uzman ve yapılan faaliyetler ile gerekli akreditasyonlarına sahip teknik ekiple çalışmak gereklidir. Bu faaliyetler, sürdürülebilirlik, sınırda karbon vergisi, gönüllü ve zorunlu karbon piyasası yanında son zamanlarda yeşil teknoloji yatırımlarını teşviklerine hâkim olmalıdır.

Son zamanlarda Ticaret Bakanlığı, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, TSE gibi kurumlar birlikte organize edilen eğitim programları düzenlemektedir. Bu programlar genel olarak sanayi kuruluşlarının ve çalışanlarının yeşil dönüşüm konusundaki farkındalığını artırmak amacıyla.

Sanayide yeşil dönüşümü desteklemek amacıyla yasal düzenlemeler ve teşvikler bulunmaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, karbon ticareti ve emisyon izleme mekanizmalarını desteklemek amacıyla 2872 sayılı Çevre Kanunu, karbon piyasası ve ekonomik teşvikler konusunda önemli düzenlemeler getirmektedir. Ayrıca, Türkiye'nin Orta Vadeli Programı (2023-2025), etkin bir Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) oluşturmayı ve bu sistemin Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması ile uyumlu olmasını hedeflemektedir.

Türkiye'nin sanayide yeşil dönüşüm süreci, zorluklarla birlikte büyük fırsatlar da sunmaktadır. Bu fırsatları görebilmek gelecekte sürdürülebilir endüstriyel faaliyet için önemli avantajlar sağlayacaktır. Enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kullanımı ve sürdürülebilir üretim teknikleri ile Türkiye hem çevresel sürdürülebilirliği sağlayabilir hem de ekonomik büyümesini devam ettirebilecektir. Bu dönüşüm, endüstriyel anlamda sadece çevreye duyarlılığı artırmakla kalmaz, aynı zamanda sanayi sektörünün küresel rekabet gücünü de artıracaktır.

Yeşil dönüşüm, uzun vadeli bir süreçtir olup aynı zamanda tüm paydaşların iş birliğini gerektiren bir süreçtir. Özel sektör, Akademi ve sivil toplum kuruluşları bu sürecin başarılı olması için birlikte çalışmalıdır. Türkiye'nin yeşil dönüşüm yolculuğu, diğer ülkeler için de ilham verici bir model olabilir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin sanayide yeşil dönüşümü, sürdürülebilir bir gelecek için atılan kritik bir adımdır. Bu süreçte yapılan her yatırım, sadece bugünü değil, gelecek nesilleri de güvence altına alacaktır.